

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam, velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravnništvo in ekspedicijska, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semenjskih ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 184.

V Ljubljani, v soboto 13. avgusta 1892.

Letnik XX.

Katoliški shod v Lincu.

V naslednjem podamo vsebino važnejših govorov, ker bomo pozneje imeli še priliko, v prevodu objaviti nekatere izvrstne govore o raznih predmetih in tako pokazati slovenskemu občinstvu, da so sploh nemško-konservativni poslanci in politiki možje, ki zagovarjajo prava krščanska načela v socialnem, političnem in narodnem oziru, in da imamo Slovenci v njih vedno zanesljive zaveznike v državnem zboru.

Tako je tirolski poslanec baron Dipauli zanimivo govoril o dolžnostih oblastev in prebivalstva.

Katolikom se navadno predbaciva, pravi govornik, da so brezdomovinci. Dober katolik mora biti dober rodoljub. Nihče od nas si ne domišlja, da je dober katolik, a hoteti mora, da postane. Popolen ni nihče na tem svetu, toda dolžnost je vsacega, da se trudi živeti po vzgledu Zveličarjevem. Jedno sredstvo k temu je tudi dolžnost do države, do vladarja. In to je ravno domovinska ljubezen, patriotizem. Zveličarjeve besede: „Dajte Bogu, kar je božjega, in cesarju, kar je cesarjevega“ so katoliku stara in nepremeljiva zapoved. V tem ima svoj vir naša zvestoba v veselih in žalostnih časih. V tem pa ima svojo podlago tudi pravičen ugovor proti naredbam, ki se ne strinjajo s krščansko zapovedjo, naša moč v vstrajnosti, če naše prepričanje ne more priznati, kar hoče časovni duh v zakonu določiti proti večno veljavnim božjim zapovedim. Mi katoliki nismo zaradi tega slabejši patrioti, če ne moremo vselej svojega prepričanja ukloniti želji vlade.

Mi zahtevamo pravico krščanskega prepričanja — opirajoč se tudi na ustavne pravice — in smemo imeti svoje prepričanje. Mi hočemo, da je naša

skupna domovina velika in srečna, a hočemo tudi svojo katoliško zavest ohraniti čisto in prosto.

Tudi danes veljajo besede, katere je pisal nekdanji lavantinski škof Jurij nadvojvodi Ferdinandu: „Z osebami, ki se bojé pod vsakim kamnom skorpijona, pri vsakih mestnih vratih sovražnika, povsod strele in groma, bi se krščanstvo nikdar ne bilo razširilo po svetu.“ Vsa naša omikana družba in organizacija je prišla iz cerkvenega duha in živi po tem duhu. V kolikor torej gine ta duh, mora propasti obstoječi red. Moderna državna modrost seveda ne ume te globoke zveze krščanske podlage s poslopjem državnega reda. Kar se seje na cerkvenih tleh, to se žanje na političnih tleh.

Versko prepričanje je pa tudi zagotovilo pravičnosti nasproti vsem sodržavljanom brez razlike stanu in narodnosti. Zgodovina pa uči, da je kmetiški stan temelj državi. Kmet je pa tudi zadnji v deželi, ki bi v času nevarnosti odložil orožje proti sovražniku, ki bi se zadnji izneveril svojemu vladarju. Pravo domoljubje ima svojo moč v verskem prepričanju. Kedar hoče človek popravljati svetovni red brez Boga, vedno pokaže svojo nezmožnost. To se je pokazalo ob francoski revoluciji, ko je propala država, prostost in čednost. V božjem redu se ne da nič ločiti od dolžnosti vesti; v tem so obsežene pravice in dolžnosti. Nasproti dolžnostim podložnikov so dolžnosti vladarjeve. Vsakdo ima pravico do državnega varstva, posebno pa manjši in slabejši, pravico do enakopravnosti in katoliškega prepričanja z vsemi posledicami od krščanske šole do krščanske postavodaje. Zase zahtevamo volilno pravico, ki pa je za nekatere sitna dolžnost. Ta pravica je večkrat edino sredstvo, s katerim moremo pokazati svoje mišljenje ter vplivati na duh postavodaje, na poslovanje v občini in deželi. Če pa ne ganemo rok, potem tudi ne smemo tožiti o slabih časih. Domoljubje ravno zahteva, da pokažemo v javnosti svoje politično prepričanje.

Kakor ne smejo biti otroci nepokorni starišem, državljani vladarju, še manj sme država biti malomarna nasproti Bogu, ki je prvi vir vse oblasti. Kedar se bodo majale države, ko bo ateizem požgal vse pridobitve stoletij in anarhizom zapustil pogorišča, naj bi še trdna stala naša Avstrija kot katoliška trdnjava svojih narodov. (Dolgotrajno odobravanje.)

Za njim je govoril baron Morsey o državi in cerkvi. Glavna misel, ki se vleče kot rudeča nit po vsem govoru, je: Vsaka oblast pride od Boga. Bog pa je odrešil svet in ustanovil svojo cerkev in država jo mora tako sprejeti, kakoršno je Bog ustanovil. Kot zadnji je govoril v prvi slavnostni seji župnik Danner tudi o državi in je označil tri dolžnosti države do cerkve. Država mora spolnovati božje zapovedi; dovoliti mora vso prostost cerkvi, kakor jo zahteva že enakopravnost, posebno pri vzgoji otrok; državni zakoni ne smejo nasprotovati verskim in npravnim resnicam.

Pri drugi slavnostni seji dne 9. t. m. je prvi govoril kanonik dr. Jeglič iz Sarajeva jako zanimivo o katoliški cerkvi v Bosni. O priliki objavimo govor v celoti.

Za njim je govoril princ Alojzij Liechtenstein, burno pozdravljen pri nastopu. Prvi del njegovega govora je bil politične vsebine. Zagovarjal je stranko krščanskih socialstov, kateri se je pridružil kot dunajski poslanec, rekoč, da so zvesti sinovi katoliške cerkve. Krščanski socialisti imajo svojo zaslombo med delavci, trgovci in uradniki, nasprotnik njihov pa je isti, kakor katoliškim konservativcem, to je liberalizem, ki vse razdvaja in uničuje. Prvi so bili na bojišču nemški katoliški kmetje s svojimi voditelji, ob 11. uri so se jim pridružili krščanski socialisti in stopili v ofenzivo proti nasprotniku v jako nevarnem taborišču, na Dunaju, ter si priborili važno postojanko. Zato toliki srd proti njim od liberalne strani. Bojujemo se torej,

LISTEK

Iz Linca do Dunaja.

(Potopisna črtica.)

Stolno mesto Gorénje Avstrijske obleklo se je slavnostno, praznično; po vseh ulicah vibrajo veselo zastave, tisoč in tisoč zastavic najborniške hiše povodom III. shoda avstrijskih katolikov. V tem mestu se stoprav človeku pojavlja katoliška ideja v svoji veličajnosti.

Priznati moramo, da je to mesto za ta shod kaj srečno izbrano. Kako krasno, da razkošno se razprostira Linec v romantični kotlini Dunava. Ta mogočna, majestetna reka, akoro bi rekel, na okolo z zeleno-modrim smaragdnom obroblja nad 46.000 stanovnikov broječe mesto. Nad mestom je idilično zatišje očetov jezuitov — Freienburg; odtodi je prelep razgled na sever proti Šumavi in proti zapadu na pasavske goré. Linec ima mnogo cerkvá, a najdragocenejši biser med njimi je ali bode stoprav nova stolna cerkev, za kojoj je položil temelj veliki škof, pokojni Rudigier. Ustanovnik počiva v prelepi, dragoceni kripti pod presbiterijem, in na vsacega dela globok vtis. Poleg njega spi smrtno spanje drugi ustanovnik babilike škof Müller.

Bit je krasen popoldan, ko smo pred leti odhajali po železnici iz Linca proti Dunaju. Lično, ugledno mesto Linec, dozdevalo se mi je, — da se nam klanja k slovesu, kakor bi hotelo reči: Ne zabite teh veselih ur, koje ste doživeli v mojem središču. Toda na to mesto kmalu pozablja, zlasti tisti, koji prihaja iz prelepih gorenjski in gorenje-avstrijskih planin in odhaja proti Dunaju. Železnica iz Gmunda do Linca vije se po pokrajini, ki je dolgočasna onemu, kdor je užival prijetne poglede na bližnje kraje „Solne komore“. Za Lincem nastaje podonavska nižava mična, raznobrojna, in prihaja vedno lepša, čim bolj se približujemo Dunaju.

Drdramo mimo starodavnega mesta Anize (Eans), koje broji s predmestji vred skoro 4000 stanovnikov; v poslednjih letih vrlo napreduje. Po lagodni pokrajini hitimo dalje k iztoku in se polagoma bližamo Dunaju. Tik mesta Sarling železnica močno krene proti severu in se ne briga za veličajno reko do Mülka.

Na teh krajih naj imenim mesto Marbach; to je središče onih mnogobrojnih božjepotnikov, koji odtodi potujejo k romarski cerkvi „Mater božje Obraz“, h koji dospé odtodi severovzhodno. Božjepotnikov sem prihaja na leto nad tisoč!

Za Pöchlarnom gledamo nemirno skozi okno, hoté ugledati starodavni, impozantni samostan Mülk ali Medlik.

Ne poznam skoro tako veličastnega poslopja, koje bi tako presenetilo tujca, kakor ta visoki in obširni samostan, kateri se popenja ponosno na 57 metrov visoki in strmi skali nad reko. Človek se ne more dosti prečuditi in nagledati tega lepega poslopja.

O Medliku se že govori v prastarih dobah, in vsakdo, komur je znana nemška pesen „Nibelungen“, vé, da se v nji omenja ono mesto. Pisatelj dela: „Avstrija pod Anizo“, prof. dr. Fr. Umlauf trdi, da Medlik stoji na mestu, kjer je stal za dobe rimske vlade „Castel Nomare“ iz kojega so pa zgradili trdnjavo, v kateri so stolovali Babenberžani in imajo tu i svojo spominsko rakev. Benediktinsko opatstvo je bilo tu ustanovljeno l. 1089, samostansko poslopje pa tedaj ni bilo tako obširno, kakor zdaj, temveč bilo je razširjeno in znova zgrajeno s cerkvijo vred v XVIII. stoletju. Samostanska knjižnica broji nad 30.000 zvezkov, natisnenih in pisanih knjig, mnoge med njimi imajo veliko literarno vrednost. Obrazarna ni dokaj velika, a ima marsikako znamenito delo. Notranja oprava cerkve in družih prostorov je bogata.

Za nas Slovence je Medlik tudi spomeniški. Ko je moravski Svetopolk iskal svojega bratrance Ratislava, baje l. 870, in ga izročil nemškemu kralju Ludoviku, velel je Ludovik Ratislava s težkimi okovi vklejenega postaviti pred sodišče: nemški gospodje,

ločeni v dva kora, proti istemu sovražniku, a pride čas, ko se združimo v jedno armado pod istim poljeljnostvom, za isto sveto stvar.

Dalje govori o rokodelskem stanu, kateremu krščanski socialisti skušajo pridobiti gospodarsko samostojnost, da bode sam vžival večji sad svojega dela. Sredstvo za ta namen so organizacija rokodelcev v zadrugah, ki morajo biti osnovane z ozirom na sedanji napredek tehnike, produkcije in gotovega kredita. Zadruga morajo imeti politično prostost in gospodarsko enakost. V ta namen morajo se obrtne zbornice ločiti od trgovskih ter dobiti zastopnike v postavodajalnih zborih. Načelnstvo zadrug mora združiti produkcijo obrtnikov ter voditi promet, da posamezni obrtnik dobi delo in primerno plačilo.

Princ Liechtenstein konča svoj govor z besedami: Slišali ste zastopnika stranke, katero napadajo oficijelni, oficijozni in liberalni listi. Prepričali ste se lahko o naši taktiki. Mi smo naučeni za resnico in pravico, kakor Vi. Da drugače postopamo, to zahteva naš položaj. Treba je nadčloveške potrpežljivosti v dolgem vsakdanjem, nejednakem boju. Če naši voditelji krvavečim srcem vidijo, da se krščansko delavsko ljudstvo zatira z zvižajo in zasmehovanjem, potem njihova sveta jeza za trenotek poseže tudi čez meje. (Burna pohvala.)

Stöber z Dunaja govori za njim o verski šoli. Šola je hčer cerkve, moderna šola nasprotuje cerkvenemu duhu. Nasprotniki se bojujejo z geslom „klerikalizma“ in „mračnjaštva“ za hvalo nerazsodnega ljudstva. Katolike črnijo kot sovražnike vednosti in napredka, če ravno sta vera in prava vednost v lepem soglasju. Mi hočemo za našo mladino ne le modrega duha, ampak tudi pobožna srea; pravico imamo do verske šole in zato jo zahtevamo. Šola je rastlina, ki ne prospeva v rastlinjaku omnipotentne države, temveč le pod milim nebom družine in cerkve. Ta rastlina bode rastla in postala nadležna steklenemu državnemu rastlinjaku. Verska šola je trdno varstvo proti materijalizmu in ateizmu, ki sta največja sovražnika države in cerkve; brez vere propade družba, vera mora prešinjati pouk in vzgojo. Mi zahtevamo prostost cerkvi na polju vzgoje in pouka, zahtevamo krščanske učitelje za krščanske otroke. Kristus mora vladati v šoli.

Vedne ministerske premembe.

Radko kateri državnik se zna tako vživeti v razne politične razmere, kakor grof Taaffe. Že velikokrat je pretila ta ali ona nevarnost njegovi vladi, ali vselej se je znal pomagati iz zadrege. Včasih je res težko šlo, ali šlo je vendar. Ministerstvo se je pod njim že mnogoštevilnokrat premenilo, ali on je še ostal. Nič manj nego najst različnih ministerskih sestav smo ta čas doživeli.

Sprva je bilo Taaffejevo ministerstvo precej namršano z levičarji. Od prejšnjega ministerstva je bil prevzel razne ministre. Temu ministerstvu je bil po imenu sicer predsednik pl. Stremayer, duševni vodja pa že grof Taaffe. Polagoma so pa odločno

levičarski elementi izginili iz ministerstva, ki je dobivalo vedno bolj konservativni obraz. Bilj smo že na najboljši poti do konservativne, Slovanom prijazne vlade v Avstriji.

Vsled raznih dogodkov na Češkem in drugod so se pa začela stvari za nas neugodno razvijati. Kolikor bolj so radikalni življi dobivali veljavo, toliko bolj se je ministerstvo zopet jelo približevati levičarjem. Prišli so v ministerstvo Bacquehem, Steinbach in grof Kuenburg, odstopili pa so Pino, Dunajevski in Pražák.

Pa tudi sedanja sestava ministerstva je le od danes do jutri. Grof Taaffe baje išče naslednika baronu Pražáku mej češkimi veleposestniki. Rad bi imel moža, ki bi pospeševal izvršenje dunajskih punktacij, drugače pa bil bolj konservativen. Tacega moža pa ni tako lahko dobiti. Windischgrätzovi pristaši so sicer za nadaljevanje češko-nemške sprave, ali so vendar v češkem deželnem zboru glasovali, da se ta stvar še odloži, in torej ne morejo lahko prelomiti svoje besede. Drugi češki kavalirji so pa vedno manj navdušeni za dunajske punktacije. Tak minister, kakor ga želi grof Taaffe, bi pa tudi imel jako težavno stališče. Baron Pražák se je mogel opirati vsaj še na moravske Staročehe in češke veleposestnike, novi minister bi se pa ne mogel. Liberalci bi ga tudi ne podpirali, ker so načelno proti temu, da bi se imenoval kak minister za Češko.

Kaj pa Windischgrätzovi pristaši, o katerih smo nedavno pisali? Ti bi sicer bili za tacega ministra, ali na Češkem ne morejo priti do posebne veljave brez podpore ustavovernega posestva. Poslednje pa bi jih na podpiralo, ko bi videlo, da podpirajo ministra za Češko. Moravska češka delegacija je pa tudi preslaba, da bi mogla dajati dovolj podpore kacemu ministru, ki bi se vzel iz njene srede. Moravec bi tudi ne mogel zagovarjati nadaljevanja češko-nemške sprave, ako se ta sprava ne raztegne tudi na Moravsko in Šlezijo. Na to pa Taaffe sedaj najmanj misli, ko je začel družiti se z levičarji.

Sedanji položaj je nevaren obstanku trinoge večine. Poljski klub ima svojega zastopnika v ministerstvu, ravno tako tudi levičarski klub, Hohenwartov klub pa nobenega. Dosedaj je baron Pražák bil nekak zastopnik konservativcev v ministerstvu. Grof Falkenhayn in pa grof Schönborn sta le strokovna ministra, in zatorej ne moreta zastopati pred vsem konservativnih teženj. Odstop ministra Pražáka tiče se torej tudi konservativnega kluba, ki bode skorsaj prisiljen zahtevati, da se mu da kako zastopstvo v ministerstvu, če se ne imenuje nov minister za Češko. Če se grof Taaffe hoče opirati na vse tri klube, spodobi se vendar, da je vlada tudi v enakem razmerju z vsemi klubi. S tega je jasno, da se sedanje stanje ne bode dalo dolgo obdržati, če se Taaffeju ne posreči dobiti ministra za Češko ali pa dobiti kacega konservativca, da stopi v ministerstvo kot minister brez portfelja, ki bode deloval proti levičarskemu vplivu v ministerstvu, ker sicer bode razmere mej Hohenwartovim klubom in vlado vedno bolj hladne. Že sedaj se je kazalo, da

ta klub ne smatra za svojo prvo dolžnost podpirati vlado. Konservativci morajo tudi gledati, kakor vsaka druga stranka, da se za Taaffeja ne obrabijo. Tako je pri valutni debati že mnogo desničarjev glasovalo proti vladi.

V ministerstvu bode vedno bolj vladal nemški vpliv. Liberalci imajo večino. Posebno za Češko in Moravsko bode posamični ministri lahko izdajali za Slovane škodljive naredbes. Dosedaj je baron Pražák več taci naredbes preprečil. Naravnost ni mogel zabraniti naredbes, ali če je on ugovarjal, je stvar morala priti pred skupni ministerski svét in tam je marsikaka Čehom neprijazna stvar propala, posebno dokler še Kuenburga ni bilo v ministerstvu. Če bi pa grof Schönborn in Falkenhayn čutila, da se ne vjemata več s svojimi ministerskimi tovariši in da tudi v parlamentu ne najdeta kot ministra več zadostne podpore, prisiljena bi bila odstopiti. Časopisi sodijo, da se bode stvar vlekla do zime, potem pa ta dva ministra odstopita in prišel bode odločilen trenotek. Grofu Taaffeju ne bode drugega kazalo, kakor ministerstvo popolniti z liberalnimi Nemci, ali tu se bode gotovo uprli Poljaki.

Morda pa Taaffe poskusi še kacega Poljaka spraviti v ministerstvo, da bi s tem potolažil Poljake. Verojetno pa ni, da bi bili Poljaki že zadovoljni s tako rešitvijo. Sedaj se vsaj kaže, da neso pripravljeni levičarjem pomagati voziti državni voz. V tem slučaju pride do občne krize, o kateri se ne vé, kako se bode rešila. Mnogo je na tem ležeče, kako stališče bode zavzeli Čehi. Če bode gledali, da se sporazumejo s Poljaki, potem se avstrijskim Slovanom ni ničesa bati, če se bode pa držali dosedanje svoje politike, potem pa vsaj za nekaj časa nemška vlada ni izključena, ali trajna ne bode, ker jej bodo Poljaki izpodmaknili stališče, ko se le na Češkem razmere toliko zboljšajo, da pride do veljave kaka stranka, s katero bode mogli sodelovati Poljaki. Tak prevrat na Češkem je pa neizogiben. Če pride nemška vlada, bode narod gotovo spoznal, da politika, ki je pripeljala do taci vspehov, ni prava, in je torej treba drugih previdnejših zastopnikov češkemu narodu.

Nihče pa ne more reči, da bi novih kriz grof Taaffe ne premagal. Včeraj je minolo 13 let, od kar je on bil prevzel vlado. Od njegovih tedanjih ministrov je ostal le še jedini grof Falkenhayn, menda zaradi tega, ker je njegov portfelj najmanj izpostavljen političnim bojem. Levičarji grofu Taaffeju sedaj še ne bode delali prevelic težav, vsaj njih glavno glasilo ga jako proslavlja. Odpušča mu vse, kar je dosedaj storil proti Nemcem, seveda v nadi, da bode odslej le pospeševal liberalno nemštvo v Avstriji. Program grofa Taaffeja je bil sprva sprava med avstrijskimi narodi. Dosedaj tega ni dosegel, četudi ne moremo reči, da se je popolnoma odrekel svojemu prvemu programu. Naloga je bila tudi težavna zaradi tega, ker razne narodnosti imajo različne težnje in politične programe. Priznati moramo, da smo avstrijski Slovani tudi sami nekoliko krivi, da trinajstletnico Taaffejeve vlade za nas ni bolj vesela. Vzrok tiči v tem, da se vsi nismo mogli sporazumeti o skupnem programu. Ko bi bili mi takoj sprvega se bolj poprijeli člana XIX. ustave in bi ne bili nekateri toliko naglašali posebnih svojih teženj, bile bi sedaj razmere za nas veselejše. Naj pride karkoli, brez dobrega vpliva pa Taaffejevo vladanje za nas ne bode ostalo. Vsled premembe volilnega reda za češko veleposestvo liberalni Nemci ne morejo več sami dobiti večine v državnem zboru in so torej navezani na druge stranke v prvi vrsti na Poljake. Zato pa nobena njih vlada ne bode mogla lahko zatirati Slovanov, kakor jih je Auer-spergova, vsaj dolgo bi to več ne šlo. To je pa tudi uzrok, da Nemci vsekako žele ohraniti Taaffeja, ker dvomijo, da bi Plenerja podpirali Poljaki. Zato pa nam zaradi sedanjih neugodnih razmer ni treba obupati. Skušnje bodo Slovane zmodrile in nadejamo se, da nas privedejo do tega, da na podlagi skupnih teženj sestavimo skupen program v zmislu avstrijske ustave, in potem je mogoče, da Slovani v Avstriji privabimo veljavo, ki nam gre po številu prebivalstva in velikosti davka.

Poučnem pregledu.

V Ljubljani, 13. avgusta.

Notranje dežele.

Dopolnilna volitev na Dunaju. Demokratje z veliko odločnostjo delajo za Kronawetterja,

da i slovanski odposlanci obsodili so nesrečnega kneza-starca na smrt, dolžeč ga, da je prekršil pokorščino do vladarjev nemške države. Kralj Ludovik je smrtno obsodbo premenil tako, da je dal Rati-slavu iztakniti očesi in velel na veke zapreti oslepljenega v nemškega samostana ječo. Povest pravi, da v Medlik nad Dunavom. — Kje počiva truplo nesrečnega moža, nihče ne vé.

Krenivši preko Dunava peljemo se skozi mali predor proti Sv. Hipolitu (St. Pölten), ne manj staremu mestu od Medlika. Mesto se razprostira na mirni hriboviti ravnini in broji blizu 10.000 stanovnikov. Izmed malo spomeniških poslopij navajam v XI. stoletju zgrajeno cerkev v prvi vrsti, v poslednjih letih je bila popravljena in krasno odičena. Za cesarja Jožefa II. preloženo je bilo sem škofovstvo iz Dunajskega Novega Mesta. Iz minulosti omenjam navale Turkov in Ogrov, in početkom sedanjega stoletja so se todi vojskovali Francozi.

Blizamo se krasnim pokrajinam „Dunajskega gozda“. Sopotovalci obljubujejo, da bomo imeli priliko občudovati krasna zatišja v tem pogorju, za koje je bila vneta zlasti tik mene sedeča stara dama. Bila je neka poljska grofinja L., koja si je krepila živce svoje celih 8 tednov v Švici. Poznala je vse kraje v našem cesarstvu in tudi Laško, a na Kranjskem ni bila še nikoli. Obljubi mi, da obišče naš

divni Bled, kar je tudi leto pozneje storila. Veselilo je poljsko aristokratino, da je naš jezik sličen poljskemu, in moral sem ji prelagati cele stavke v slovenščino. Čudila se je, da potujem sam in da nimam tovariša. Rad sem ji to odpustil, češ, gospa izvestno misli, da je v Slovencih mnogo — če že ne plemenitažev — torej vsaj bogatinov. Nu, rad sem ji pustil to mnenje.

Pokrajina od Sv. Hipolita proti Dunaju postaje vedno bolj slikovita in je pravo zavetišče dunajskih bogatašev. Ddranje po železnici proti prestolnici občudujemo mnogobrojna in krasna, lagodna in vabljiva letovišča, gradičke in vile, katere je ta zgradila raznovrstna gospoda, da tiho in mirno prebije prijetne poletne dneve. Verjamem, da sem radi zahajajo Dunajčanje.

Vlak sopiha dalje, in kmalu smo dospeli na prostorni kolodvor. Ker smo se dolgo vozili po daljnih krajih, čutimo se v tem dunajskem morju, kakor doma. Tisoč in tisoč svetilk razsvetljuje ulice, bogata skladišča, elegantne kavarne in restavracije in vse večerno nepopisno živo gibanje cesarske rezidence. Urno zopet sedemo na tramvaj, da nas popelje k počitku po trudopolnem, a zanimivem potovanju, drugi dan pa oddramo z Dunaja proti jugu ter se ustavimo v osrčju Slovenske, v — beli Ljubljani.

A. S.

(Dalje v prilogi.)

liberalci se pa še ne morejo prav sprijazniti s tem, da bi Kronawetter bil naslednik Herbstov. Zadnji čas so pa tudi zjedinjeni kristijani postavili svojega kandidata in sicer našega rojaka Florijana Hostnika, upravitelja metropolitanske cerkve svetega Štefana in bivšega odbornika dunajskega mesta. Ta seveda nema dosti upanja, da bi bil voljen, ker ima v tem volilnem okraju židovstvo prevelik vpliv.

Pražák. Levičarji so hoteli odstop ministra Pražaka razpiti kot velik vspeh svoje stranke, da si tako utrdijo svoje postojanke. To se jim pa ni posrečilo. Nemškonarodna stranka je le prehitro izrekla, da Taaffe že išče novega ministra za Češko. Zaradi tega pa listi te stranke že poprašujejo, kak vspeh je to, če se bode na mesto barona Pražaka imenoval naslednik. Vidi se torej, da si levica odstopa Pražakovega ne bode mogla prav izkoristiti.

Češko. Glasilo čeških dijakov pozivlja dijake, da naj nikar ne pohajajo češkega vseučilišča, ker je senat izključil štiri češke dijake. Tudi je obzorje čeških dijakov preozko, če se šolajo le v Pragi, zato naj bolj pohajajo nemška vseučilišča. Ta navet čeških dijakov je kakor nalašč voda na nemški mlin. Sedaj bodo nemški listi lahko trdili, da je češko vseučilišče slabše, nego so nemška. To bode pač češkemu vseučilišču v škodo. Če bode to vseučilišče slabo obiskano, potem ni misliti, da bi se osnovalo še češko vseučilišče na Moravskem.

Mladočehi. Mladočeško glasilo je v veliki zadregi. Sprva je razkričalo odstop ministra Pražaka kot vspeh mladočeške politike. Toda občinstvu je to bilo že preveč ip „Narodni Listy“ so morali stvar presukati. Iz vspeha je postala „žrtve“, katera je pa bila potrebna v političnem boju. Temu nikdo ne bode ugovarjal, da politični boji tudi žrtve zahtevajo. Vprašati pa moramo, ali je upati, da bi Mladočehi dosegli kake vspehe, ki bi bili primerni tem „žrtvam“.

Čehi in veleposestvo. Glasilo šleških Čehov obsoja mladočeško politiko, ki odbija od sebe veleposestnike. Za vse, kar so Čehi dosegli, se imajo zahvaliti sodelovanju veleposestnikov. Brez njih Čehi v češkem deželnem zboru nemajo večine. Kdor trdi, da Čehi morejo kaj doseči brez veleposestnikov, ta bi moral poprej dokazati, da manjšine morejo v parlamentu kaj opraviti. Da je položaj Čehov na Moravskem in v Šleziji tako neugoden, temu je največ to krivo, da nemajo veleposestnikov na svoji strani. Kakor se sedaj godi Čehom na Moravskem in v Šleziji, ravno tako bi se godilo Čehom na Češkem, ko bi jih veleposestniki ne podpirali. Zlasti na obnovljenje češkega državnega prava potem ni več misliti.

Ogersko. Jedenkrat smo že omenili, da hočejo na Ogerskem namesto dijet državnim poslanecem dovoliti stalno plačo. Dotični načrt zakona se v državnem zboru že izdeluje. Plača se hoče določiti na 2400 gld. Stroški za državni zbor bodo potem večji, kajti sedaj dobé poslanci k večjemu po 1800 gld. na leto. Vladi pa ta predlog zaradi tega ugaja, ker se nadeja, da potem opozicija ne bode vsake stvari zavlačevala z dolgimi debatami.

Vnanje države.

Turčija in Bolgartja. Življenje sedanjega bolgarskega diplomatičnega zastopnika v Carigradu je v nevarnosti. Zalezujejo ga vedno neke sumljive osebe. V kavarni blizu bolgarske diplomatične agencije pa imajo bolgarski emigrantje in Rusi shode in se baje posvetujejo, kako bi bolgarskega zastopnika umorili. Turška policija pa vse to mirno gleda, ker se boji zameriti se Rusiji. Stvar je težavna, ker vsi ti ljudje, naj so doma tudi iz Makedonije ali Bolgarije, imajo ruske potne liste.

Srbija in Rusija. Na naprednjaškem shodu v Arangjeloven je bivši minister Popović mej živahnim odobravanjem poslušalec budo kritikoval rusko politiko in dokazoval, da je Srbom sovražna. On se tudi, da po tako mnogoštevilnih skušnjah se še v Srbiji najdejo ljudje, ki simpatizujejo za Rusijo.

Anglija. Od 688 članov angleške spodnje zbornice jih je bilo pri glasovanju o nezaupnici vladi 665. Glasovalo jih je 660, ker števec glasov sami niso glasovali. Proti vladi jih je glasovalo 350, za vlado 310. Včeraj zvečer je že lord Salisbury dal svojo ostavko. Danes pokliče kraljica Gladstonea, da sestavi novo vlado. Mej prvimi predlogami nove vlade bode baje tudi ta, da se uvedejo dnevnice. Mej irskimi in delavskimi poslanci jih je jako mnogo, ki zaradi slabih denarnih razmer na svoje troške ne morejo bivati v Londonu. Podpirati jih morajo politični somišljeniki. Da se tej neugodnosti odpomore, bodo uveli dijet. Doktor so v Angliji le bogatini bili poslanci, seveda ni bilo treba dijet, ali drugače je sedaj, ko se je volilna pravica razširila in v zbor prihajajo tudi manj premožni ljudje.

Rusija in Perzija. Vzrok nemirov v Astabadu je bil baje ta, ker se je bila razširila vest, da se kolera najbolj razširja zaradi žganjipitja. Prebivalstvo je napalo žganjarije, katere imajo ruski podložniki. Ruski konzul je pa poklical ruske vojake. Poslaništvo v Teheranu od države zahteva odškodnino.

Srednja Azija. Mej Rusi in Afgani je bil zpet boj na sifanskem ozemlju. Kakor se kaže, ruski vojaki vedno dalje prodirajo v deželo.

Kongo. Arabci so napali faktorije nekega sindikata in jih razrušili ter oropali vse blago. Vzeli so tudi jeden parnik, uradnike pa vjeli in usmrtili. Oblastva nimajo dovolj moči, da bi mogla krotiti arabske roparje.

Izvirni dopisi.

Iz Trsta, 12. avgusta. („Edinost“ in I. slovenski katoliški shod.) Akoravno je nameravala „Edinost“ v zadevi prvega slovenskega katoliškega shoda „ostati v rezervi, dokler jej pripravljalni odbor ne doloži natančnega in avtentičnega programa“, vendar jo je primoral „Rimski Katolik“, da izrazi pred časom svoje mnenje, „brez ovinkov, odkritosrčno, — kakor se spodobi iskrenim ljudem, — in tudi brez strahu (Edinost“ šte. 63).

Vsakdo bi dosledno pričakoval, da bo „Edinost“ stvarno razpravljala o programu katol. shoda, ki je bil, če tudi ne tako „natančno“, vendar v glavnih potezah dovolj jasno izražen v „Vabilu na I. slovenski katoliški shod“ z dne 18. junija t. l., katerega pa „Edinost“ ta čas ni hotela ponatisniti, toda ne, večina, da ne rečem, ves članek je posvečen dr. Mahničju, kakor da je ta sam sklical katoliški shod ter da hoče on sam na shodu govoriti, vsi drugi pa da bi morali le njega poslušati.

Zakaj neki se „Edinost“, ki govori v imenu „skupnosti slovenske inteligence primorske“, toliko zaganja v dr. Mahničja, oziroma v nazore izražene v „Rimskem Katoliku“? Ali so morda ti nazori res že tako globoko prešinili „slepe epigone dr. Mahničja“, in je mar teh „epigonov“ tako veliko število, da jim je treba napovedati vojsko?

Ako jih je le neznatna peščica, ki se ne more poštovati, čemu se zaganjate vanjo? Ako je pa njih število že tako naraslo, da se zdi „Edinosti“ potrebno, napovedati jim vojsko, potem pa ni več dr. Mahnič sam, kakor bi „Edinost“ rada videla, da bi bil, marveč je z njim velika večina slovenske duhovščine, ki priznava in odobrava njegove nazore, zato, ker so ti nazori načela sv. vere, kakoršno uči rimsko-katoliška cerkev; ta načela pa niso nova, ampak tako stara, kakor je stara cerkev sama.

Ista načela je spoznavala vedno in povsod katoliška duhovščina, tudi slovenska v „60. in 70. letih, ko je vihral silovit boj proti vzbujajočemu se narodu našemu“, pa spoznava jih tudi slovenska duhovščina našega časa, in na tej podlagi se je borila in se bori še za „narodno stvar“, katere ni nikdar zapustila, zato ker v njenem srcu gori mogočnejši ogenj čiste in nesebične ljubezni do milega naroda, kakor v srcu marsikaterega narodnjaka, kojega vse narodnjaštvo je večinoma v tem, da se sam hvali, da je narodnjak, a požrtvovalne ljubezni do naroda ne pozná.

S ponosom pa morajo slovenski duhovniki, ki priznavajo načela izražena v „Rimskem Katoliku“, zavrniti od sebe nesramno insinucijo, da so le dr. Mahničja „slepi epigoni“.

Tudi „Edinost“ mora, rada ali nerada, prištevati slovensko duhovščino mej slovensko „razumnštvo“, zakaj toliko razumnosti vsaj jej moramo prisojati, kolikor mnogim med posvetno „inteligencijo“; ti razumni duhovniki torej bodo znali tudi sami misliti in presojevati, kaj je črno in belo, kaj katoliško, kaj ne, zato niso „slepi epigoni“, marveč ako priznavajo resničnost načel, katera brani dr. Mahnič v „Rimskem Katoliku“, priznavajo jih zato, ker so o njih resničnosti prepričani.

Mar mislite pa, da možje, kakor Strossmayer, Wolf, Stomšek, Dobrila, Ravnikar, koje med drugimi našteva „Edinost“ kot voditelje naroda, niso priznavali, oziroma priznavajo istih načel sv. vere, katere zagovarja sedanja slovenska duhovščina?

Vendar postavlja „Edinost“ tem vse časti vrednim možem nasproti slovenske duhovnike sedanjih časov, češ: „Danes nas učé drugače: danes je boj za narodnost — izrodek poganstva. Kdor je narodnjak, ne samo po imenu, ampak kremenit, značajan, in odkrit narodnjak, ki ima pogum, povedati svoje mnenje vsakemu, ne gledé na stanovsko suknjo, — ta je brezverec!“ Ali ste čuli, duhovniki slovenski? O Vas govori tu „Edinost“, kar sama

pové na koncu članka, kjer pravi: „govorili smo o duhovščini na sploh.“ Vi torej, duhovniki, učite, da je narodnost — izrodek poganstva, da so najodličnejši narodnjaki — brezverci! Pa kako morete vendar kaj takega učiti vi, nositelji načel tiste sv. vere, ki nam velevala ljubiti svoje domače v prvi vrsti? Mar ne pravi sv. Pavel: „Če pa kdo ne skrbi za svoje, posebno za domače, je zatajil vero ter je slabši od nevernika!“ Da-li res Vi tako učite, naj Vam dokaže „Edinost“, ki je to zatrjevala!

Na podlagi te premise, katere dokaz pa je ostala „Edinost“ še dolžna, trdi dalje, da se je naša duhovščina „spremenila“, to je, da se je izneverila svojemu narodu, ter jo vabi, da „stopi nazaj na ono mesto, katero je zavzemala v letih sedemdesetih,“ — „naj se odtegne pogubnemu vplivu sekcijonsšefov po značaju (ne bi škodovalo, če bi „Edinost“ te sekcijonsšefe kar s polnim imenom povedala), in hipoma smo združeni v jeden tabor.“

Torej, duhovniki slovenski, zapustite že vendar enkrat ta nespametna načela, ki vas ločijo od svetne inteligencije, otresite se čudnih nazorov, vsiljenih Vam po „Rimskem Katoliku“, vrzite od sebe svoje versko prepričanje, — in glejte, naenkrat je konec prepira, in sveti mir vlada med nami!

Seveda, predno storite ta korak „nazaj v leto 70“, naj Vam blagovoli „Edinost“ dokazati, da ste se od tedanjih verskih in narodnih nazorov in načel tedanje slovenske duhovščine oddaljili, potem pa z lahko vestjo spolnite njen nasvet; a dokler Vam „Edinost“ tega ne dokaže, Vam tudi ni treba verjeti, da je res, kar je trdila.

No pa saj tudi ni treba take „gorostasne žrtve, ko vendar vemo, da smo lahko poleg vernih katolikov tudi odločni in neustrašljivi narodnjaki“, vsaj tako piše in uči „Ed.“ sama. To je res nov nauk, novo načelo, do sedaj popolnoma neznano slov. duhovščini. Odkar se je začel boj za narodnost, borila se je za njo in se bori pogumno slov. duhovščina, ne da bi bila kedaj se izneverila načelom sv. vere; sedaj pa pride „Ed.“ ter poučuje slov. duhovščino, da „verska in narodna ideja si niso nasprotni.“ Slov. duhovščina mora biti „Ed.“ res iz srca hvaležna za ta nauk neprecenljive vrednosti, samo žal, da je prišla prekasno, ker tega načela se je držala slov. duhovščina prej, nego je počela izhajati „Ed.“ ter se ga drži trdno še danes v zlic napadom svojih nasprotnikov.

Akoravno si pa „nikdo ne želi bolj sloge in miru“, kakor gospoda pri „Ed.“ — vendar „boj je najzogiben, ne proti duhovnikom, ne proti veri, ampak proti grobokopom naroda.“ Kdo pa da so ti grobokopi naroda, tega nam „Ed.“ direktno ne pove, nego pravi dalje samo, da „goriški in ljubljanski gospodje ne vidijo jasno okoli sebe;“ iz tega pa bi se dalo sklepati, da so ti gosp. grobokopi narodovi; a ti gospodje morajo biti duhovniki, ker članek govori „o duhovščini na sploh;“ torej boj je neizogiben, ne proti duhovnikom, ne proti veri, ampak proti grobokopom naroda, ti grobokopi pa v smislu članka so duhovniki, in ti duhovniki so nositelji načel sv. vere; proti komu torej je napovedan boj, ako ne proti duhovnikom in dosledno proti veri?

Dotičnim gg. duhovnikom, oziroma grobokopom naroda, nasvetuje „Ed.“ da „naj ne računajo na razpor mej razumnštvom, odnosno mej zavednim delom naroda; kajti mirno vestjo zatrdimo lahko v imenu vsega slovenskega razumnštva — izvzemši par ljublj. „prvakov“ pribeglih k nam iz nemškega tabora — dato razumnštvo ne bode nikdar soglašalo z načeli sicer veleučnega Dr. Mahničja.“ Torej Dr. Mahnič sicer veleučen, vendar načela, katera zagovarja on in z njim slov. duhovščina, ta načela ne morejo biti prava, so pogubonosna, zakaj vse slovensko razumnštvo je njim diametralno nasprotno, tako da ne more nikdar z njimi soglašati. Logično bi sledilo iz tega, da ali so neumni Dr. Mahnič in z njim slov. duhovščina, ki se drži teh načel, ali pa da je neumno slov. ra-

zumništvo, ki se teh načel ne poprime. Naj odgovori „Ed.“ ki vzlic temu diametralnemu nasprotstvu slov. razumništva proti načelom slov. duhovščine pravi, da naj jej ta prečastita duhovščina „podeli mir!“ „Mir bodi signatura kat. shodu; kajti vera naša je vera ljubezni, njej je naloga: gladiti, blažiti.“

Da, gospóda, prvi slovenski katoliški shod si je napisal tudi za geslo „mir“, pa ne takšnega, kakoršnega hočete imeti vi, namreč da bi vas slovenska duhovščina samo „gladila in blažila“, t. j. k vsem vašim neosnovanim napadom tiho molčala na račun svoje katoliške zavesti, da bi meni nič meni nič v nemar puščala neomajljiva načela svete vere; ampak mir, kakoršnega so želeli pri rojstvu Zveličarjevem angelji, pojoč: „Mir ljudem na zemlji dobre volje“, to je ljudem, ki priznavajo Kristusovo vero ne le v besedi, ampak tudi v dejanju, ki tudi celó svoje zasebno in javno življenje vravnajo po načelih te vere. Ta vera pa ni le vera ljubezni, marveč tudi vera v neovrgljive resnice, kakor jih nahajate na prvih straneh vsakega katekizma; te resnice je treba verovati, po teh resnicah živeti, potem se iz njih sama po sebi rodi prava krščanska ljubezen, tudi ljubezen do naroda! Zato pa tudi Kristus ni rekel: „qui amaverit“, ampak: „qui crediderit, salvabitur“.

To je stara zastava, pod katero se nam je zbrati pri prvem slovenskem katoliškem shodu, zastava edino prave svete vere, živega katoliškega prepričanja; pod to zastavo bo varen tudi mili naš slovenski narod, ter se mu ni bati, da bo vsled vere trpel kako škodo na svojih narodnih pravicah.

Iz Prage, dne 10. avgusta. („Kaj bo pa zdaj?“ — Monakovo in Norimberk. — „Umetelnost briše solze.“) V zadnjem svojem dopisu sem označil vlogo, kakeršno je danes odstopivši „rojak“ minister baron Pražák desetletja v dunajski vladi igral, in dasi je bil nalog njegov le bolj pasiven, moral ga je vsakdo smatrati zastopnikom češkega naroda.

„Kaj bode pa zdaj?“ vpraša „Čech“ pod tem poglavjem ter odgovarja nastopno: „Tožne dobe nastale bodo zopet za nas Čeha in Slovane v obče. Preko njih pravic hodilo se bo na dnevni red. V Ljubljani bodo ulični napisi dvojezični, in v Brnu, v Liberci in drugod jednojezični; sklenjmo se na § 19. državnih zakonov, pravdajmo se do najvišje instance za vsako tablico, vspeh bode vselej enoisti: kdor ima oblast, ima tudi pravo! Tako bode postalo v vseh slojih.“

Nedvojbeno bo prišla na Češkem sprava zopet v tir, da se izvede po željah in volji Plenerjevi, nam bo pa velikodušno prepuščen — protest. Naj protestujejo — reklo se nam bode — mi imamo pravo, ker imamo oblast!

Mladočehi se bodo razpršili na vse strani, prirejali bodo ljudske shode, s plamtečimi jeziki bodo govorili k potomcem Husa in Žižke, ljud jim bo pa vriskal: „Slava! Nadejme se!“ in če shod ne bode razpuščen, sklepali bodo razne resolucije ali proteste zoper kračenje narodnih pravic, zoper nedeljivost češkega kraljestva, toda — ostalo bo samo pri resoluciji in protestu. Vsi ti plamteči, pereči in fulminantni govori bodo pa po svoji vsebini objavljeni v „Národních Listích“, in gospodje Nemci, ker bodo imeli oblast, delali bodo, kar jim drago.

Zbral se bo državni in deželni zbor. Zopet se bode nudila krasna prilika gospodoma Gregru in Vašatemu, govoriti vladi do duše. Plener učini neizmerno koncesijo Mladočehom, ter bode poslušal govor dr. Vašatega — da se nasmeje. Od vseh čeških pokrajin in iz vsake porušene vasice donela bo „Slava“ in „Na zdar!“ vrlemu zagovorniku za prava naroda, in — gospodje Nemci bodo storili, kar se jim bo zljubilo.

V tem baš tiči novodobni parlamentarizem, da je stranka, koja hrepeni ali je že dospela do nadvlade, — brezozirna, da ima bismarckovsko čelo, katero se ne straši ničesar, dokler ima oblast.

Ta stranka dobro vé, da postopa krivično, da je § 19. državnih osnovnih postav jednak za Slovane kakor za Nemce, toda ona ga izvršnje samo tedaj, ako se gre za njen prospeh, in dovoljuje tlačenim podajati proteste, ugovore in interpelacije, katere se pa običajno mečejo ad acta, in če se nanje odgovarja — no, saj vemo kako.

Vse je istina, ali pomagajmo si!

Pač, lahko bi bilo pomoči. Toda kako si bomo mi zdaj pomagali — iz blata ne samo v lužo, temveč naravnost v močvirje — s tako dobrodružno politiko, z rokovnjaško, sleparsko politiko, ko vsak na svojo pest mlati, kamor je, — tako si ne pomôremo — na vse veke! Prej smo prejimali saj drobtine, zdaj bi radi i te pobirali, da bi jih bilo kaj.

Živimo v dobi kompromisov. Vsaka resna stranka, koja nima številno osigurane večine, trudi se s politično opreznim postopanjem družiti se z naklonjenimi strankami, da ima v ugodnem trenutju glas njen vspeh. Samo mladočeška politika ne išče zaveznikov, ona samo mlati na vse strani, kjer le more, ter od sebe podi poslednjega prijatelja češkega naroda. To je samomorilna politika — končuje „Čech“ — to je politika obupanja, politika bankerotarjev, sleparjev, — politika glupcev!

In v oziru glupe politike si mnihovski Nemci lahko roko podajo z našimi Mladočehi. Pevsko društvo „Tovačovský“ v Pragi in drugi češki krogi hoteli so ta mesec prirediti izlet v Monakovo. Obrnili so se torej na ondotno društvo „Slovan“, naj jim pri tem pomaga, da se izlet lepo izvrši. Ali pražki Nemci so ovadili Nemcem v Monakovo, da je društvo „Slovan“ političko društvo, da Čehi nameravajo napasti Monakovo s češko-rusko-francosko demonstracijo in da hoté Čehi na nemških tleh proslavljati Francoze itd.

Vsi nemški monakovski listi so objavljali članke polne strupa zoper češki narod, humoristiški listi so bili polni karikatur in sramotilnih popevov zoper Čeha, in 14 dnij se je v enomer klicalo po policiji, naj prepové slavnost; želja se jim je tudi spolnila. Seveda je društvo „Tovačovský“ moralo v takih odnošajih opustiti izlet.

Toda Nemci imajo še jedno napako, in ta je njih nedoslednost v nazorih. Te dni mudi se v Pragi s svojo soprogo preljubljeni češki baritonist g. A. Kroupa na počitnicah. Po mojem mnenju so Nemci vendar v enem oziru mednarodni, . . . kadar namreč trebajo za svoja gledališča dobrega pevca, dober jim je potem Francoz, Čeh in Slovenec.

Gosp. Kroupa prejel je pred svojim odhodom (bil je prej v Belgiji) ponudbe iz Frankobroda, Stetina, Magdeburga i. dr., lahko si torej izbira. Povabljen je bil tudi v Norimberk, da sodeluje v takozvanem „Vortragsabend“-u, kojega je priredilo društvo „Austria“. Kroupa je vsprejel povabilo, peval znano pesem Bendlovo o „Divjem ciganu“, seveda češki, kar on inače ne poje.

Rakel bode kdo, da so Nrimberžani posnemali Monakovčane, koji so celó z okrožnico po mestu pozivljajo meščane, naj odrečejo „pemačom“ gostoljubnost. Jako bi se varal. Kroupa dopóje in gromovita pohvala zaori po dvorani, vse je bilo navdušeno. Pevec ponavlja pesem za pesmijo, in konči pridá še: „Kde domov můj“. Malo je manjkalo, da ga niso nosili na ramah po dvorani. Češko občinstvo našega mesta pa ne bode vračalo enako z enakim, in bode postopalo proti tujcem, proti Nemcem, kakor to velela dostojnost kulturnega naroda in prava slovanska gostoljubnost. . . .

A vendar je jedna stvar na svetu, koja druží, spaja vse narode, in to je: nesreča. Ko je letela vest o strašni katastrofi pribramski po vseh čeških pokrajinah in inostranstvu, sočutno so se odpirala srca in roke, da z mnogobrojnimi, obilnimi milodari lajšajo bēdo in glad vsaj ostalim po ponesrečenih v globokih rudnikih, kajti v takem trenutju tak udarec boli dvojno: sirote so zgubile ljubljeno srce in kós skromnega kruha!

Takoj po katastrofi zbrali so se v Pragi prvi češki umetelniki in pisatelji v beletristiškem društvu „Maj“, da priredijo v prospeh sirotam po nesrečnih žrtvah prelep, krasen „Spomenski list“. Te dni je to prekrasno delo izšlo na svetlo (dobiva se pri vseh bukvarnah po 50 kr., s pošto 60 kr.); nazivlja se: „Sirotám pribramským“, in o njem je samo jeden glas: da je to doslej najboljša češka publikacija te vrste, koja dela čast češki umetelnosti od peresa ali risala. Kvalitativno in kvantitativno ni bilo doslej v nobenem češkem spomenskem listu obseženo. Nad 50 velikih ilustracij diči to delo, in v leposlovnem oddelku nahaja se nekoliko stotin večjih in manjših prispevkov v prozi in pesništvu, med njimi najslavnejši češki pesniki in pisatelji, celó avtograf jedne Nerudove pesmi. Torej i mrtvi so k temu delu pripomogli!

Na čelu publikacije stoji prekrasni Jeneweinov obraz soha sv. Václava, onega svetnika, h kojemu stoletja že peva pobožni češki ljud: „Nedej zahynouti nám ni budoucim“. Za tem obrazom sledi uvodna pesem „Mučedníci“ od Evg. Mužíka. Najkrasnejša vseh pesmij cele zbirke je pesem „Syn horníkův“ (Rudokopov sin). Zložil jo je mlad duhovnik, sin jednega onih pribramskih inakov, koji so se čudesno rešili. Poleg sina in duhovnika pa jo je zložil pravi pesnik. Te dve pesmi govorite že naravnost in jasno do srca ter pozivljate k usmiljenju brez razložka nazorov in strank, v ohranjenje sirot. Skratka: najstarši gojitelji češkega slovstva podali so si k temu delu z najmlajšimi roke, vsaj: „Umeši stíra slzy“, — umetelnost briše solze, — kakor pravi g. F. Šubert, vodja „Narodnega gledališča“, v svojem aforizmu.

Velika nesreča je bila zadela staroslavno češko rudniško mesto Příbram. Kakor jeden mož vstal je ves narod, da vsaj v prvem trenutju uteši nesrečo in bēdo. „Spomenski list“, kojega je priredila in izdala na svetlo vsa umetelska občina vsega naroda, bode jednoč mil spominu ne samo na katastrofo, . . . temveč i na to, da češka umetelnost ni vzrasla samo v ljubezni, sreči in naporu, ampak tudi v nadlogah in bēdah vsega naroda!

Družbe sv. Cirila in Metoda redna VII. velika skupščina

dne 28. julija 1892 v Pestoju.

(Dalje.)

V. Vodstveni tajnik Anton Žlogar naznanja, da so v zmislu § 14 glavnih pravil dozdej zglašeni s posvetovalno in glasovalno pravico ter većinomom navzočni:

Izmej družbinah pokroviteljev:

Litijske in šmartinske Slovenke št. I. po zastopnici gospej Terezi Svetčevi. Iste št. II. po gospici Ljudmili Roblekovi. Iste št. III. po gospej Mariji Zorétovi. Gospica Vekoslava Koblarjeva. Deželni poslanec Luka Svetec. Deželna odbornika Ivan Murnik in dr. Josip Vošnjak. Dež. poslanec Ivan Hribar kot zastopnik banke Slavije. Kurat Anton Žlogar. Profesor dr. Ivan Svetina. „Gorjanski Dom“ po predsedniku, županu Jakobu Žurnu. „Ljubljanski Sokol“, podpredsednik dr. Triller. Župniki: Jernej Ramoveš iz Poljan, Ivan Vrhovnik iz Ljubljane, Karlo Miklavčič iz Istre. Ivan Plantan, notar, dr. Fran Štor, odvetnik, Zmagoslav Rohrman, tovarnar, iz Ljubljane. Ivan Nep. Resman z Nabrežine. Ivan Gerdol iz Skorklje. Kapelan Ivan Volk. Veletržec Anton Zarnik. Načelnik okrajnega zastopa v Ptuj Josip Zelenik. „Slovenski in hrvatski abiturijenti l. 1891“, zastopnik stud. iur. Ravnikar. „Slovenski velikošolei na Dunaju leta 1892“, zastopnik stud. iur. Vencajz. Župnije: Zagorje ob Savi, zastopnik starosta Sokola M. Medved; Št. Lambert, zastopnik Ivan Vrtačnik; Višnja gora, zastopnik nadučitelj J. Škrbinec; Trnovo v Ljubljani, Ivan Vrhovnik; Cerklje na Gorenjskem, Radoslav Hočevvar; Sv. Ivan pri Trstu, Ivan M. Vatovec. „Slovenski bogoslovci centralnega semenišča v Gorici l. 1891“ novomašnik, Ivan Šifrer. „Slovenski bogoslovci v Gorici leta 1892“, bogoslovci I. Drmastijs. „Ljubljanski bogoslovci“, novomašnik Gruden. Mokronoška podružnica na Dolenjskem, pooblaščenec A. Žlogar. Celjska posojilnica, zastopnik dež. posl. dr. Dečko. Savinjska posojilnica v Žaleci, zastopnik E. Širca. Citalnica v Planini, župnik Ivan Podboj. Šmartno pri Litiji, župan Zoré.

Od družbinega vodstva:

Dr. Dragotin vitez Bleiweis-Trsteniški, deželni poslanec, dr. Ivan Dečko, deželni poslanec štajerski, Gregor Einspieler, deželni poslanec koroški, Ivan Hribar, deželni poslanec, Ivan Murnik, cesarski svetnik, podpredsednik Luka Svetec, blagajnik dr. Vošnjak, zapisnikar Anton Žlogar.

Od družbinega nadzorništva:

Profesor dr. Ivan Svetina, župnik Ivan Vrhovnik.

Od družbinega razsodništva:

Deželno-sodiščni svetnik v p. Ljudovik Ravnikar.

Zastopniki podružnični za VII. skupščino po § 14. v redu, kakor so bili zglašeni:

1. Apače: Andrej Butej, Jarnej Jagovec, župnik Seebacher.

2. St. Kancijan: Matej Servicelj, komendant, Janez Sumah.

3. Zenska podružnica v St. Juriji ob južni železnici: dr. Dragotin Treo, advokat, kandidat.

4. Višnjagora-Zatičina: Janko Skrbinec, nadučitelj.

5. Gorenjska Dolina v Kranjski Gori: Župnik Aljaž, nadučitelj Jeglič, prof. Rutar, pooblaščenec.

6. Beljak in okolica: Janez Vilič, Janez Gailer-Ilič, Gašper Trupe, Janez Lapuš, Matija Wutti, Vekoslav Knafelo, posestniki, Josip Vintar, kapelan.

7. Zenska podružnica v Ormožu: Gospa Marija Gomi, veleposestnik Josip Zelenik, pooblaščenec.

8. Izvanakademska podružnica v Gradcu: Ivan Stuhec, velikošolec.

9. Moška podružnica v St. Jurju ob južni železnici: Alojzij Kreft, župnik.

10. Moška podružnica v Gorici: dr. Fran Kos in Simon Rutar, profesorja.

11. Celovec: Gregor Einšpieler, pooblaščenec.

12. Laški Trg: Martin Medved, kapelan na Laškem, Arno Bogataj, kapelan na Dolu pri Hrastniku.

13. Podružnica za Slovensko Ziljsko dolino in faro Vrata: Jožef Katnik.

14. Trbovlje in okolica: Ferdinand Roš, veleposestnik Anton Vetrnik.

15. Litijska: Fran Podkrajšek, L. Svetec.

16. Velika Pirešica: Ivan Kač, obč. tajnik.

17. Postojna: Anton Dittrich, R. Šeber.

18. Akademski podružnica v Gradcu: Fran Krušič, cand. med., I. Stuhec, visokošolec.

19. Sentjakobsko-trnavska moška podružnica v Ljubljani: dr. Fran Papež, dež. odbornik, Ivan Vrhovnik, župnik.

20. Bovec: Fran Ilčvar, dekan.

21. Greta pri Trstu: Ivan Gerdol, podpredsednik podružn., Anton Škabar, blagajnik, Just Piščanec, tajnik, Fran Dolenc, Josip Katalan.

22. Kotmarovec in okolica: Matija Prosekar, Miha Robas, Matej Saruagel, posestniki.

23. Zenska podružnica v Trstu: Gospica Ljudmila Mankoč, g. Marica Nadliškeva, g. Delkinova.

24. „Pivska“ v Šent Petru na Krasu: Matej Pintar, kurat v Trnju, Ljudevit Fettich pl. Frankheim, učitelj v Knežaku.

25. Prva ženska podružnica pri sv. Petru v Ljubljani: Gospa Mar. Trček, Marija Poljanec, Ana Zarnik.

26. Šentpeterska moška podružnica v Ljubljani: Arhivar Anton Koblar in mestni odbornik Ignacij Valentinčič.

27. Sentjakobsko-trnavska ženska podružnica v Ljubljani: Gospa Gutnikova, gospica Antonija Kadivčeva.

28. Prva Ljubljanska: Gustav Pirc, tajnik kmetijske družbe v Ljubljani, dr. Fran Stor, odvetnik.

29. Novo Mesto: Fr. Novak, I. Vrhovec, profesorja.

30. Brdski sodnijski okraj: Janko Krsnik, graščak, Ljud. Skufca, župnik.

31. Prem na Notranjskem: Ivan Baša.

32. Poljanska Dolina na Gorenjskem: Župnik Jernej Ramoveš, I. Čebašek.

33. Ponikva na Štajerskem: A. Arzenšek, kapelan na Ponikvi.

34. Gornji Grad na Štajerskem: A. Žlogar, pooblaščenec Fr. Petek.

35. Podgrad v Istri: Anton Rogač, dekan, Slavoj Jenko, deželni poslanec in župan.

36. Žalec pri Celju: Ernest Širec iz Griž, Josip Senica iz Žalea.

37. Moška podružnica Kamenik: Mestni župan Jos. Močnik, L. Stiasny, mestni učitelj.

38. Pliberk in okolica v Šmihelu: J. Skrbinec, župnik, Val. Sumah, župnik v Šmihelu, Filip Kandut, obč. tajnik in Mihael Honin, posestnik v Šmihelu.

39. Ženska podružnica v Gorici: Urednik Andrej Gabršček, profesor Rutar, pooblaščenec.

40. Briska podružnica: Andrej Gabršček.

41. Cerklje na Gorenjskem: Andrej Vavken,

nadučitelj in župan, gospica Vavkenova, Rad. Hočevan.

42. Breški okraj: dr. Frau Firbas, c. kr. notar.

43. Zenska podružnica za Kamenik in okolico: dr. Konrad Janežič, odvetniški kandidat v Pulju, Josip Močnik, mestni župan v Kameniku.

44. Vipava: Rudolf Dolenc, Radoslav Silvester, Ant. Uršič, Rajko Knific.

45. Mestna ženska podružnica v Ljubljani: Gospa Marija Murnikova, gospa pl. Bleiweis-Trsteniška.

46. Ptuj: Veleposestnik Josip Zelenik.

47. Mokronog: Pooblaščenec deželni poslanec Ign. Žitnik.

48. Črna na Koroškem: Primož Walter, zastopnik banke Slavije.

49. Skofja Loka: L. Sušnik, B. Mohar.

50. Komenski okraj na Goriškem: Dekan Harmel, Peter Vuga, župnik.

51. Celje: dr. Ivan Dečko, odvetnik, Fran Lončar.

52. Škofja Ves pri Celju: Dragotin Hribar, tiskar.

53. Ženska cirkniško-planinska podružnica: Gospa Matilda Sebenikarjeva.

54. Vrhniški okraj: Deželni poslanec Lenarčič, Ivan Gruden.

55. Ajdovščina: Župnik Ivan Dugulin, dr. Defranceschi.

56. Šaleška Dolina v Šoštanju: Župnik Smit, posestnik Vurkelje.

57. Moška podružnica v Trstu: Dež. poslanec Matko Mandić, Ivan Nep. Resman.

58. Senožeče: Dež. poslanec Hinko Kavčič, župnik Ignacij Okoren.

59. Vransko: Dragotin Kolar, notarski uradnik.

60. Metlika: Kristij Engelman, nadučitelj, pooblaščenec.

61. Črnomelj: Kristij Engelman, pooblaščenec.

62. Kranj: Notar Globočnik, tajnik Pirc.

63. Cirkno na Goriškem: Josip Kosec, župni upravitelj.

64. Kobarid: Profesor Sime Rutar, pooblaščenec.

65. Rečica v Savinjski dolini: A. Turnšek.

66. Priblaves in okolica: Anton Gabron, župnik.

67. Tolsti Vrh in okolica: Anton Gabron, pooblaščenec.

68. Libelče in okolica: Anton Gabron, pooblaščenec.

69. Trnovo-Bistrica: Dekan Ivan Vesel, posestnik Domladiš.

70. Sv. Ivan pri Trstu: Ivan Marija Vstovec, trgovec.

71. Slovenjgradec: dr. Vošnjak, pooblaščenec.

72. Brašlovce: Fran Pečnik.

(Dalje sledi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 13. avgusta.

(Nesreča na Stolu.) Piše se nam z Gorenjskega: Sv. Lavrencija dan popoldne je odinila precejšnja družba naših domačinov proti Stolu. Nekakov vodnik vsega je bil g. Ivan Čop iz Most, znani lesni trgovec in sedaj tudi lastnik lova v Zavrhu. Z nekakim posebnim veseljem je pravil vsakemu tisti dan, da jo mahnejo na večer na Stol. Da bi bil izlet bolj zabaven, vzeli so nekateri seboj puške, da bi na Vrtači in v Vrljih pogledali po divjih kozah. Ob sedmih — drugo jutro 11. t. m. so bili vrh Stola. Kateri niso imeli lovske pravice in pušk, ostali so na gorskem slemenu, drugi so se pa postavili na čakališča. Komaj dobro posedejo, že se začuje čuden, zmočkel strel. Zaječno je čul gosp. Egidij Jeglič, ki je bil najbližje, bridek vzdih. Takoj prične klicati sina g. Čopa, Ivana, pravnika, ki je stal najvišje. Skokoma prihitel ta k očetu. In o groza! Oče je ležal v silnih bolečinah v neznanstvi stremeni med kamenjem in prosil: „Oj, pomagajte! Ustrelil sem se!“ Kmalu prihitela še dva druga na lice nesreče. Tedaj jim je povedal, kako se je ponesrečil. Nabašal je namreč dvocevko, napel petelina ter hotel tako oprezno čakati divjačine. Ker pa ni bil na dosti pripravnem sedežu, hotel se je nekoliko presesti. A v tem mu spodleti, puška mu zdrsne iz rok po meli nizdol. Sprožita se oba pe-

telina in krogla prodere pri desni trebušni duplini in desni rami život, zrne iz druge cevi je pa ostalo v odrobju. Rešitve seveda ni bilo nobene. Živel je še tri četrt ure v silnih bolečinah. Zadnje besede so bile: „Molite zame!“ Ker ga seveda sami niso mogli nesti brez nosil, šli so na rovtu po ljudi, da so napravili nosila in ga prenesli po dolgi težavni poti „na Jezerca“, od koder so pripeljali truplo dragega rajnika še-le zvečer ob 10. uri v Moste. Žalost je nepopisna ne samo v družini, marveč tudi v celi županiji in okolici. Zakaj on ni bil samo skrben oče in vrl gospodar, ampak bil je kot lesni trgovec, predsednik krajnega šol. sveta in občinski odbornik celi županiji, da celemu okraju na veliko korist. Bodi torej priporočen vsem znancem v blag spomin in molitev. N. v m. p.!

(Birmovanje) v Cerknici in Starem Trgu, ki je bilo odloženo na 21. in 22. dan t. m., je odloženo na poznejši čas.

(Deželna vlada kranjska) je izrekla hvalo in priznanje učencu petega razreda na novomeški gimnaziji Aleksandru Guzelju, ker je dne 4. julija tek. l. v smrtni nevarnosti rešil iz Krke sošolca Ernesta Dereani-ja.

(Volitve v Zagrebu.) V četrtek je pri občinskih volitvah zmagala opozicija. Oddanih je bilo 281 glasov. Izvoljeni so, bivši župan dr. Amruš, Fran Folnegovič in Jos. Huzek, ki so dobili po 181 do 213 glasov; vladni kandidatje Weler, Obad in Krauth so dobili po 64 do 95 glasov. Včeraj so zmagali vladni kandidatje, mej njimi vladni komisar Mošinski, ki utegne biti prihodnji župan, ker vladna stranka že ima večino. Tako vsled kukavosti mnogih volilcev pride tudi mestna uprava v madjarske roke.

(Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda) je imelo dne 5. avgusta svojo LIX., oziroma I. sejo po VII. skupščini. Navzočni: Tomo Zupan (prvomestnik), dr. vitez Bleiweis, Matej Močnik, Ivan Murnik, Luka Svetec (podpredsednik), dr. Jos. Vošnjak (denarničar), Andrej Zamejic, Anton Žlogar (zapisnikar). Od nadzorništva: Ivan Vrhovnik. — Podpredsednik Luka Svetec izrazi prvomestniku ob britki izgubi brata-profesorja Ivana Zupana, kar ga je zadrževalo udeleževati se, kakor običajno, letošnje skupščine, vodstveno sožalje. — Dr. Vošnjak poroča o denarnem stanju, naznanja joč, da je gospa Marija Bratanič, veleposestnica iz Celja, družbi pristopila kot pokroviteljica s svoto 500 gld., za kar se jej izreče posebna vodstvena zahvala. — Omenja, da bode gledé dr. Čučkove zapuščine gre doč itak v Maribor potrebno ukrenil. Istotako se oskrbi zaradi spomenika umrlemu dr. Čučku, ki se bode odkril bodoči mesec s primerno slavnostjo. — R-šijo se vloge podružnice na Greti gledé zabavišč v Rojanu in na Greti. — Istotako zadeve šolskih zavodov pri sv. Jakobu v Trstu. Kot peti učiteljska moč na četverorazrednici pri sv. Jakobu imenuje se gospica Amalija Reichman. — Natoči se tržaški podružnici, da oskrbi vse potrebno za odprtoje paralelke. — Sprejme se spis „Andrej baron Čehovin“ za svojedobno objavo. — Izreče se vodstvena zahvala vsem slavnim društvom postojanskim za vso trudoljubivost ob zadnji skupščini. — Vodstvo se konstituira v zmislu družbinih pravil, kakor je znakovano zgoraj. V ožji odbor za nujnejše opravke pa se poleg upraviteljev izvolita še dr. vitez Bleiweis in Ivan Murnik. — Da bode vodstveni izkaz o družbinem stanju ob VII. skupščini čim popolnejši, uljudno pozivljamo vsa slavna načelnštva, ki še niso doposlala podružničnih poročil, da blagovolé to kmalu storiti. — Slavna vredništva slovenskih časnikov uljudno prosimo, da blagovolé poljubno objavljati iz vodstvenih poročil.

(Premembe v frančiškanski provinciji.) P. Julij Brunner postane gvardijan na Trsatu, P. Albin Bregar, gvardijan v Brežicah, P. Avrelj Knafelj, gvardijan in župnijski upravitelj v Karlovcu. P. Metod Poljanšek gre v Kamnik, P. Robert Dolinar na Trsat, P. Janez Ev. Žibrat v Karlovec za vikarija, P. Maks v Brežice, P. Rajmund Podlipac in P. Otmar Vidic v Jasko. Na novo nastavljeni so: P. Salezij Vodošek v Ljubljani, P. Leon Žugelj na Trsat, P. Severin Fabijani v Gorici, P. Gothard Podgoršek v Novem Mestu, P. Anonija Vračko v Kamniku, P. Fulgencij Trafela v Pazinu, P. Adalbert Flere v Samoboru, P. Leonard Vavpotič na Klanjcu, P. Joahim Svetič v Nazaretu, P. Gav-

dencij Gorše v Karlovcu, P. Emilijan Dovgan v Brežicah.

(Umrli) je dné 10. t. m. po daljši bolezni gosp. Anton Blagne, posestnik in trgovec v Št. Jurju pri Kranju.

(Iz bosanske Dubice) se nam piše: Dne 2. t. m. popoldne je treščilo v hišo posestnika Rapajca; hiša je zgorela, v ognju pa sta našla smrt tudi gospodarjev brat in sestra, bolno mater pa so rešili. V drugem selu je strela udarila v hlev ter ubila pastirja in jednega vola. Kotarski upravitelj in živinozdravnik sta bila na potu iz Kostajnice v veliki nevarnosti, ker je treščilo ravno pred voz. — Toča je po mnogih selih naredila mnogo škode, ponekod cenilci za desetino neso cenili, ker je vse stolčeno. Sedaj pa je že več časa slabo vreme, da ljudje ne morejo omlatiti žita, ki je itak mnogo trpele v dežju. — Priseljeni Italijani se navadno malo zmenijo za nedelje. Zadnjo nedeljo je neki Italijan mlatil pšenico kraj pota. Sodišče ga je že pozvalo na odgovor. Zena njegova je nedavno plačala 25 gld. kazni zaradi podobne malomarnosti.

(Utonil) je po noči 2. avg. v Celovcu v mestnem jarku sluga strokovne obrtne šole Fr. Kaltenegger, star 62 let. Ker je bila noč temna in cesta prav nič razsvetljena, zašel je K. in padel čez nakopičeni gramoz v nezagrajeni jarek.

(„Stara božja pot na Dobrovi pri Ljubljani“) se zove 80 strani obsežna knjižica, ki je ravnokar izšla. Knjižica obsega zgodovinski spis dobrovske cerkve in ondote božje poti. Namenjena je romarjem, je pa v marsičem zanimiva tudi za domače zgodovinarje. Kakor nam pisatelj v predgovoru obljubljuje, izide v kratkem popolna farna zgodovina. Knjižica se dobiva v „Katol. Bukvarni“ in pri pisatelju po 13 kr. izvod.

(V Trstu) je policija v četrtek prišla 5 Lahov, ki so razširjali hujskajoče spise.

(Iz Amerike) se je v četrtek preko Prage vrnilo 53 oseb na Dolenjsko in Hrvaško. Tu bodi omenjeno, da se je leta 1890/91 izselilo iz Avstro-Ogerske 71.042 oseb v Ameriko.

(Odbor slovenskih biciklistov „Ljubljana“) nas prosi naznaniti, da bode z dovoljenjem c. kr. deželne vlade v nedeljo dne 21. t. m. cestna proga Št. Vid-Ljubljana, in sicer od kilometerskega kamna $\frac{4}{5}$ do $\frac{4}{5}$ o priliki društvene dirke od 3. do $\frac{1}{2}$ 5. ure popoldne voznemu prometu zaprta.

(Pevsko društvo „Triglav“) v Radovljici priredi jutri zvečer v Klinarjevi gostilni povodom cesarjevega rojstvenega dné persko slavnost.

(Samomor) V Celovcu se je 9. t. m. ustrelil vojak pešpolka baron Khevenhüller št. 7.

Telegrami.

Pariz, 12. avgusta. Francoski listi izražajo veselje, da odstopi Salisburyjevo ministerstvo v Angliji, dostavljajo pa, da se ne bode mnogo premenila angleška vnvanja politika.

Carjigrad, 13. avgusta. Stambulov je bil od sultana sprejet.

Peterburg, 12. avgusta. Po uradnih poročilih pojenjuje kolera v Samari, Saratovu in ob Donu. Dne 9. t. m. je v Rostovu umrlo 48, v Samari 33, v Saratovu 32 in v Moskvi 6 oseb. V Orenburgu je isti dan zbolelo 253, umrlo 127 oseb.

Peterburg, 13. avgusta. Pri nekaterih v tukajšnji bolnišnici umrlih osebah so konstatirali azijsko kolero.

London, 13. avgusta. Kraljica je sprejela ostavko Salisburyjeve vlade. Danes dobí Gladstone nalog, da sestavi novo vlado.

Umrli so:

10. avgusta. Janez Miklič, delavčev sin, 3 mesecev, Hradekega vaa 14, katar v črevih.

11. avgusta. Terezija Debevec, zasobnica, 42 let, Krakovski nasip 18, jetika. — Marija Aleš, delavčeva hči, 8 dni, Krakovske ulice 35, čeljustni krč.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur
		urakomera v mm	toplomera po Celsiusu		
12	7. u. jut.	738.0	14.8	sl. svzh.	megla
	2. u. pop.	737.6	21.8	sl. svzh.	jašno
	9. u. zveč.	739.1	15.0	sl. svzh.	"
Srednja temperatura 17.2°, za 2.6° pod normalom.					

V zalogi

J. GIONTINI-JA v Ljubljani

so ravnokar izšli naslednji 4 zvezki pripovedek od Hoffmann-Funtek-a:

Bog pomaga.

361 3-3

Kako vzgaja usoda.

Kar Bog stori, vse prav stori.

Peter Prostack.

Vsebinska je zanimiva za mladino in odrasle ter primerna za šolske knjižnice. — Vsak zvezek ima štiri lepe jekloreze.

Cena zvezku 40 kr., po pošti 45 kr. Lepo vezani zvezki po 45 kr., s pošto po 48 kr.!

Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne provzroči nikakih bolečin, ter opravlja vse **zobne operacije** in **zobna plombovanja**

A. PAICHEL,

(12) 60

zobozdravnik

(7)

pri Hradeckega mostu I. nadstr.

Artur Folakovski,

c. kr. okr. živinozdravnik za okolico ljubljansko, 368 1

stanuje od meseca avgusta t. l. naprej v Kolizeju vr. šte. 139.

DR. EMIL BOCK

ordinuje od dné 18. avgusta nadalje

v Gradišču šte. 7 v pritličju na desno 374 2-1

dopoldne od 9-11. ure, popoldne od 2-8. ure.

Sl. glavnemu zastopništvu „Mutuala“,

društva za zavarovanje življenja,

v Trstu.

Najudaneje podpisani prosi sl. glavno zastopništvo „MUTUALA“, da ga **oprosti službe glavnega reprezentanta za Kranjsko**, ker mu vsled tega, da je preobložen z lastnimi poslovnimi agendami, ni več mogoče tako, kakor bi njemu samemu ljubo bilo, zastopati poslovne interese označenega društva.

Tem povodom mu je jako ugodno izrekati najiskrenejše želje za daljno procvitanje društva, kakor tudi kroga spoštovanih zavarovancev, s kojimi je imel čast stopiti v poslovno zvezo.

Z odličnim spoštovanjem

Alojzij Lenček.

372 1

Našim gospodom zavarovancem v Kranjskej.

P. n.

Dajoč Vam na znanje predležečo resignacijo našega velespoštovanega dosedanega glavnega zastopnika gospoda **Alojzija Lenček-a**, iskreno obžalujemo, da moramo sprejeti isto z ozirom na navedene tehtne razloge.

Ob tej priliki nam je prijetna dolžnost, g. **Alojziju Lenček-u** za njegove društvu z nesebično delavnostjo izkazane usluge izreči **najtoplejšo zahvalo ter popolno priznanje** za njegovo vsikdar značajno poslovanje.

Pridržuje si spoštovanim zavarovancem v Kramskej naznaniti imenovanje novega našega zastopnika beležimo

z odličnim spoštovanjem

glavno zastopstvo „Mutuala“ v Trstu.

373 1

Cerkvena oprava,

priprosta in fina, izvršena v vseh slogih, dobi in naroča se pri

Leop. Tratniku
v Ljubljani, sv. Petra cesta 27. 267 52-16

Zobni zdravnik iz Berolina
univ. med.

DR. R. JACOBI

Stari trg št. 4, I. nadstropje, v Ljubljani,

ordinira od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne; ob
nedeljah od 9. do 11. ure dopoldne. 371 1

Za uboge ob petkih od 9. do 10. ure dopoldne.

Služba organista in pevovodje

razpisuje se pri nadžupnijski cerkvi v Vipavi. Letne
plače je 400 goldinarjev.

Prosilci naj vložijo svoje prošnje v 14 dneh pri podpisnem
cerkvenem predstojništvu.

Predstojništvo nadžupne cerkve v Vipavi,
dné 8. avgusta 1892.

Matija Erjavec,
dekan.

369 3-3

Št. 16.272.

Razglas.

359 3-2

Pri podpisnem magistratu izpraznjeno je eno mesto **Primož**
Auerjevih ustanov z 52 gld. 50 kr. na leto.

Pravico do te ustanove imajo ubogi otroci ljubljanskih me-
ščanov, pred vsem pa otroci ubogih izdelovalcev barok in pa so-
rodniki ustanovnika, dokler se sami preživeti ne morejo.

Prošnje podprte s potrebnimi dokazili vložiti je do konca t. m. pri
podpisnem uradu.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
4 dné avgusta 1892.

Ph. Mayfarth & Co.,

tovarne za kmetijske stroje, Dunaj, II., Taborstrasse 76.

Odlikovane s prvimi odlikami na vseh večjih razstavah.

Ustanovljene 1872.

Izdelujejo najboljše

600 delaveev.

pluge z jednimi, dvema,
tremi in štirimi lemeži. —
Brane in valjari za polje
in travnike. Stiskalnice
za vse potrebe, tudi za sadje
in grozdje. Sušilne pri-
prave za sadje, sočivje in
za vse industrijske namene.
Samostojni patent. Škro-
pilnice za trte in rastline.

Mlatilnice, geple, rezil-
nice za krmo, mline za
phanje, rezilnice za repo,
stiskalnice za svežo krmo,
Bluntov patent. Čistilnice
za žito, robkalnice za tur-
šico, prevažljive peči s
štedilnimi kotli kot pa-
rilki za krmo in industrijski
aparati.

Ceniki zastoj. — Zastopniki se želé. 171 10-6

Zalogo ima v Ljubljani gosp. **ALBIN C. ACHTSCHIN.**

Št. 6342.

370 3-3

Naznanilo.

Zaradi glavnega snaženja uradnih prostorov
ostane **deželna blagajna kranjska**

od 16. do vštetega 18. avg. t. l.
strankinemu prometu zaprta.

Deželni odbor vojvodine Kranjske.

V Ljubljani, dné 8. avgusta 1892.

V postojinski jami

priredi se

dné 14. avgusta t. l. ob 3. uri popoldne

izvanredna veselica

z električno razsvitlavo, kakor o binkostih
vsacega leta.

Vstopnina za osebo 1 gld. — Otroci pod 10 leti
so vstopnine prosti. 349 3-3

Josip Windischer,

gostilničar in mesar v Kandiji pri Novem Mestu,
naznanja obiskovalcem Novga Mesta in Kandije, da je priredil
dve elegantni spalni sobi,
kateri bode po nizki ceni p. n. potovalcem oddajal. Oddati so pa
tudi **navadne sobe** za voznike in potnike. 376 1

Preselitev prodajalnice.

Prodajalnica

oljnatih barv, firnežev, lakov in kleja

A. HAUPTMANNA

je sedaj

na sv. Petra cesti hiš. št. 41

ob vogalu Reseljeve ceste
v lastni hiši.

Filijala: 321 10

Slonove ulice štey. 10-12.

Sarg-ovo zdravstveno oblastveno preskušeno
zobno čistilno sredstvo

KALODONT.

Dobiva se v lekarnah in parfumerijah itd. kos po 35 kr. (1419) 21

„THE GRESHAM“

zavarovalno društvo za življenje v Londonu.

Podružnica za Avstrijo:

Podružnica za Ogersko:

Dunaj, Giselastrasse 1,

Pešta, Franz-Josefplatz

v hiši društva.

št 5 in 6, v hiši društva.

Društvena aktiva dné 30. junija 1891 frankov 117.550.797
Letni dohodki premij in obresti dné 30. junija 1891 20.725.259
Izplačitve za zavarovalne in rentne pogodbe, za zakupnine itd. v
dobi društvenega obstanda (1848) 249.311.449
V zadnji dvajsetletni poslovalni dobi vložilo se je pri društvu za
novih ponudb, vsled česar iznaša v dobi društvenega obstanda 61.372.000
skupni znesek vloženih ponudb 1.728.184.555
Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za
predloge daje brezplačno

glavni zastop v Ljubljani

98 (12-7)

pri

Gvidu Zeschko-tu,

Tržaška cesta, št. 3 b.

Preselitev kamnosekarstva.

Prečast, duhovščini in sl. občinstvu uljudno javljam, da sem iz stare kamno-
seške delarnice, Kravja dolina št. 12,

preselil se z dném 1. julija t. l.

v novootvorjene delarnice

na Reseljevi cesti št. 26,

kjer bodem pod imenom

Feliks Toman

nadalje izvrševal kamnoseško obrt.

Priporočam se ob tej priliki prečast duhovščini in slav. občinstvu za vsako-
jaka naročila svoje stroke, katere bodem izvrševal v vsakem obziru pravilno, solidno
in po možno nizki ceni. Priporočam se posebno za

cerkvena umetna dela,

za katera imam specialne znanosti in zmožnosti, in za izvršitev

nagrobnihi spomenikov

Na razpolago je sl. občinstvu obilo najlepših in najnovejših vzorcev.
Načrte za altarje, prižnice, obhajilne mize itd. v raznih slogih izvršujem
na željo sploh brezplačno. 322 10-6

Ivan Kregar,

pasarski
in
izdelovatelj
cekenega
orodja

LJUBLJANA,
Poljanska
cesta št. 8,
poleg „Alojzije-
višča“.

opozarja in tople priporoča prečistiti duhovščini in
slavnim cerkvenim predstojništvom svojo novourejeno

pasarsko delalnico.

v kateri izdeluje v najraznovrstnejših oblikah in slogih
cerkveno orodje, kot: moštrance, ciborije, kelihe,
tabernakelne, svečnike, lestence itd. iz najtrše in naj-
zanesljivejšje kovine, lično in cenó po poslatih uzorcih
ali lastnem načrtu. — Staro orodje popravlja in pre-
navlja, posrebuje in postavlja v ognji tudi strelivočne
osti po najnižji ceni. — Izvršeno blago pošlje dobro
spravljeno in poštnine prosto. 1592 52-33

Starišem,

ki želé dijake izročiti za zmerno ceno v sta-
novanje, na hrano, dobro odgojo ter vestno
nadzorstvo, priporoča se gospodinja v Kro-
jaških ulicah, katera se že več let skrbno in
vestno trudi z izgojo.

Več se izvê v prodajalnici konsumnega društva
v Ljubljani, na Francovem nasipu, konec Krojaških
ulic št. 8. 357 2-2

J. N. POTOČNIK,

krojaški mojster,

v Ljubljani, Kongresni trg, v uršulin-
skem poslopju, priporoča se osobito prečast.
duhovščini v natančno izdelovanje

duhovniških sukenj, talarjev itd.

V zalogi ima najboljšje in trpežno blago,
kakoršno se rabi za izdelovanje najraznejših
duhovniških oblek. Postrežba je uljudna, točna;
cene možno nizke. 383 26 2

Primerna darila!

priporoča uljudno

Fran Čuden,

urar,

preje J. GEBÄ,

v Ljubljani, Slonove ulice št. 11,

ter rabi uljudno pred. duhov-
ščino in sl. občinstvo na ogled
svoje velike izborne za-
loge najraznovrstnejših

žepnih ur, zlatih, srebrnih in nikelnatih, stenskih
ur z nihalom, ur s stojalom in ur budilno
(Weckeruhren), ur z godbo in godbenih valčkov
v ličnih politiranih omaricah, raznovrstnih verižto,
prstanov in uhanov.

Cene žepnim uram so naslednje:

Najfiniješe nikelne ure . . . od glđ. 3.80 do 6 —
srebrne ure s ključem . . . 7.50 " 10 —
srebrne remontoir-ure . . . 7.50 " 12 —
iste z dvojnim oklepom . . . 9 — 18 —
zlate ure za dame . . . 16 — 35 —
zlate ure za gospode . . . 24 — 130 —
Garantiram povsem za poštenost pri meni kuplje-
nega blaga; za zanesljivost mehanizma pa poldrugo leto
jametm. — Cenjeni naročniki se mogó prepričati, da
moje blago ni zamenjati z dunajskim tovarniškim blagom,
vzlic temu, da prodajem dobro blago za res nizko ceno.
Popravila izvršujem točno in zanesljivo ter jametm
za dobro izrabo. — Vnanjim naročnikom postrežem po
želji z obratno pošto. 17-8 205 38 19

— Hrustrovaní ceniki na željo gratis in franke.

Dohod in odhod železniških vlakov in pošt.

A. Železniški vlaki v Ljubljano dohajajo:

Postaje	Brzovlak		Poštni vlak				Meš. vlak	Celjski vl.
1. Z Dunaja	6:05 zj.	5:12 pop.	4:37 zj.	1:11 pop.	—	—	9:35 zv.	9:35 dop.
2. iz Trsta	11:39 dop.	11:50 noč	2:45 pop.	11:32 noč	—	—	4:42 zj.	—
3. z Gorenjskega juž. kol.	—	—	5:55 zj.	11:34 dop.	4:55 pop.	9:27 zv.	—	—
4. iz Kamnika drž. kolodv.	—	—	6:35 zj.	11:16 " "	6:20 zv.	10:05 zv. *)	—	—

*) Vozi le ob nedeljah in praznikih.

B. Železniški vlaki iz Ljubljane odhajajo:

Postaje	Brzovlak		Poštni vlak				Meš. vlak	Celjski vl.
1. na Dunaj	11:44 dop.	11:55 noč	2:53 pop.	12:25 noč	—	—	5:04 zj.	6 — zv.
2. v Trst	6:09 zj.	5:17 pop.	4:55 zj.	1:19 pop.	—	—	10:15 zv.	—
3. na Gorenjsko juž. kolodv.	—	—	12:05 noč	6:38 zj.	11:55 dop.	4:21 pop.	—	—
4. v Kamnik drž. kolodvor	—	—	7:15 zj.	2:10 pop.	7:00 zv.	10:30 zv. *)	—	—

A. Pošte v Ljubljano dohajajo:

1. iz Kočevja ob 2. uri 10 minut popoldne;
2. iz Novega Mesta ob 2. uri 20 minut popoldne;
3. iz Polhovega Gradca ob 7. uri 15 minut zjutraj.

B. Pošte iz Ljubljane odhajajo:

1. v Kočevje ob 7. uri zjutraj;
2. v Novo Mesto ob 6. uri zjutraj;
3. v Polhov Gradec ob 4. uri 30 minut popoldne (v po-
nedeljek, sredo, petek, soboto).

Vozni red c. kr. priv. južne železnice

od 1. maja 1892.

Z Dunaja v Trst.

Postaje	Brzovlak		Poštni vlak		Mešani vlak	Osobni vlak
Dunaj Odhod	8:20 zvečer	7:20 zjutraj	1:20 popold.	9 — zvečer	—	—
Mürzauerschlag	11:45 po noči	10:22 " "	5:34 " "	1:48 po noči	5:55 zjutraj	—
Gradee	1:36 " "	12:48 popold.	9:16 zvečer	5:50 zjutraj	10:50 popold.	—
Maribor	2:55 " "	2:08 " "	11:33 po noči	8:09 " "	2:19 popold.	—
Celje	4:24 zjutraj	3:24 " "	1:51 " "	10:20 popold.	5:40 " "	6:30 zjutraj
Laški Trg	—	3:37 " "	2:08 " "	10:36 " "	6:03 zvečer	6:50 " "
Rimske toplice	—	3:46 " "	2:20 " "	10:47 " "	6:20 " "	7:04 " "
Zidani Most	4:57 " "	4:03 " "	2:44 " "	11:28 " "	6:57 " "	7:23 " "
Hrastnik	—	—	2:58 " "	11:40 " "	7:15 " "	7:39 " "
Trbovlje	—	4:16 " "	3:07 " "	11:49 " "	7:28 " "	7:50 " "
Zagorje	—	4:22 " "	3:16 " "	11:57 " "	7:40 " "	8:00 " "
Sava	—	—	3:31 " "	12:11 popold.	8:01 " "	8:17 " "
Litija	—	4:40 " "	3:44 " "	12:22 " "	8:17 " "	8:33 " "
Kresnice	—	—	3:57 " "	12:34 " "	8:35 " "	8:48 " "
Laze	—	—	4:12 zjutraj	12:48 " "	9 — " "	9:06 dopol.
Zalog	—	—	4:24 " "	12:59 " "	9:17 " "	9:20 " "
Ljubljana Prihod	6:05 " "	5:12 " "	4:37 " "	1:11 " "	9:35 " "	9:35 " "
Borovnica Odhod	6:09 " "	5:17 " "	4:55 " "	1:19 " "	10:15 po noči	—
Logatec	—	5:41 " "	5:31 " "	1:33 " "	11:16 " "	—
Rakek	7 — " "	6:11 zvečer	6:13 " "	2:34 " "	12:35 " "	—
Postojna	—	6:30 " "	6:43 " "	3:03 " "	1:32 " "	—
Št. Peter	7:33 " "	6:45 " "	7:05 " "	3:24 " "	2:09 " "	—
Divača	7:55 " "	7:07 " "	8:05 " "	3:54 " "	3:10 " "	—
Nabrežina	8:20 " "	7:35 " "	8:48 " "	4:32 " "	4:24 zjutraj	—
Trst Prihod	9:03 dopol.	8:16 " "	9:49 dopol.	5:37 " "	6:40 " "	—
	9:28 " "	8:42 " "	10:20 " "	6:13 zvečer	7:23 " "	—

Iz Trsta na Dunaj.

Postaje	Brzovlak		Poštni vlak		Mešani vlak	Osobni vlak
Trst Odhod	8 — zvečer	8 — zjutraj	9:55 dopol.	6:20 zvečer	8:10 zvečer	—
Nabrežina	8:40 " "	8:38 " "	10:50 " "	7:11 " "	9:36 " "	—
Divača	9:36 po noči	9:31 popold.	11:57 " "	8:27 " "	11:36 po noči	—
Št. Peter	10:16 " "	10:08 " "	12:42 popold.	9:19 " "	1:03 " "	—
Postojna	10:35 " "	10:26 " "	1:07 " "	9:45 " "	1:44 " "	—
Rakek	—	10:40 " "	1:25 " "	10:06 po noči	2:16 " "	—
Logatec	11:07 " "	10:57 " "	1:47 " "	10:30 " "	2:58 " "	—
Borovnica	—	11:16 " "	2:14 " "	11:01 " "	3:48 " "	—
Ljubljana Prihod	11:50 " "	11:39 " "	2:45 " "	11:32 " "	4:42 zjutraj	—
	11:55 " "	11:44 " "	2:58 " "	12:25 " "	5:04 " "	6 — popold.
Zalog	—	—	3:05 " "	12:38 " "	5:22 " "	6:16 zvečer
Laze	—	—	3:15 " "	12:49 " "	5:41 " "	6:30 " "
Kresnice	—	—	3:28 " "	1:03 " "	6:01 " "	6:48 " "
Litija	—	12:17 popold.	3:39 " "	1:15 " "	6:18 " "	7:04 " "
Sava	—	—	3:50 " "	1:26 " "	6:33 " "	7:18 " "
Zagorje	—	12:33 " "	4:04 " "	1:40 " "	6:53 " "	7:35 " "
Trbovlje	—	12:39 " "	4:12 " "	1:48 " "	7:04 " "	7:45 " "
Hrastnik	—	—	4:20 " "	1:57 " "	7:17 " "	7:56 " "
Zidani Most	1:07 " "	1:18 " "	4:41 " "	2:24 " "	7:46 " "	8:16 " "
Rimske toplice	—	1:28 " "	4:53 " "	2:37 " "	8:03 " "	8:31 " "
Laški Trg	—	1:37 " "	5:04 " "	2:49 " "	8:20 " "	8:45 " "
Celje	1:38 " "	1:51 " "	5:24 " "	3:10 " "	8:49 " "	9:04 zv. Prih.
Maribor	3:14 " "	3:08 " "	7:42 zvečer	5:35 zjutraj	12:27 popold.	—
Gradee	4:34 zjutraj	4:30 " "	10:05 po noči	8:05 dopol.	4:40 " "	—
Mürzauerschlag	6:59 " "	6:50 zvečer	2:12 " "	11:57 " "	Prih. 9:40 zv.	—
Dunaj Prihod	9:50 dopol.	9:45 po noči	6:40 zjutraj	4 — popold.	—	—

Dunajska borza.

Dne 13. avgusta

Papirna renta 5%, 16% davka	96 glđ. 55 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	96 " 25 "
Zlata renta 4%, davka prosta	114 " 45 "
Papirna renta 5%, davka prosta	100 " 45 "
Akcije avstro-ogerske banke, 600 glđ.	1000 " 1/2 "
Kred. tne akcije, 160 glđ.	316 " 55 "
London, 10 funtov strl.	118 " 55 "
Napoleonondor (20 fr.)	9 " 49 "
Cesarski cekini	5 " 67 "
Nemških mark 100	58 " 55 "

Dne 12. avgusta.

Ogerska zlata renta 4%	111 glđ. 75 kr.
Ogerska papirna renta 5%	100 " 50 "
4% državne srečke l. 1854.	140 " 25 "
5% državne srečke l. 1860.	150 " 75 "
Državne srečke l. 1864.	184 " — "
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 " 15 "
Zastavna pisma	100 " 10 "
Kreditne srečke, 100 glđ.	192 " 75 "
St. Genois srečke, 40 glđ.	63 " — "

Ljubljanske srečke, 20 glđ.	22 glđ. — kr.
Avstr. ručnega kriha srečke, 10 glđ.	17 " 35 "
Rudolfove srečke, 10 glđ.	20 " 75 "
Salmove srečke, 40 glđ.	62 " — "
Windischgrazove srečke, 20 glđ.	59 " — "
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 glđ.	153 " 75 "
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2810	— " — "
Akcije južne železnice, 200 glđ. sr.	101 " 50 "
Papirni rubelj	1 " 21 1/2 "
Laških lir 100	45 " 85 "

MERCUR menjarnična delniška družba na Dunaju.

I., Wollzeile šte. 10.
Najkufantnejše se kupujejo in prodajajo v kurzem
listu navedeni vrednostni papirji, srečke, valute
in devize.

Razna naročila izvrše se najtočneje.

Za nalaganje kapitalov priporočamo:

4% bolzansko-meranske prioritete.

4 1/2% galicijskega zemljiškega kreditnega društva
zastavna pisma.

4% duhovsko-podmokelske (Dux-Bodenbacher)
srebrne prioritete.

48.000 goldinarjev

dobi se z jedno

zemljiško-kreditno promeso

1 glđ. in 50 kr. kolek.

Žrebanje že dne 16. avgusta!